

VALSTS UN ES ATBALSTS

Valsts un ES atbalsta likmes

Lauku atbalsta dienests saskaņā ar MK 2011. gada 1. marta noteikumu Nr. 173 „Kārtība, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai tiešā atbalsta shēmu ietvaros” 8.1. apakšpunktu informē, ka 2012. gadā ir noteiktas šādas likmes:

- atdalītais papildu valsts tiešais maksājums par platībām ir 17,84 Ls/ha;
- atdalītais papildu valsts tiešais maksājums par lauku gu platībām ir 19,49 Ls/ha;
- atdalītais papildu valsts tiešais maksājums par pienu ir 18,28 Ls/t;
- atdalītais papildu valsts tiešais maksājums par liellopiem ir 34,66 Ls/dzīv.;
- atdalītais papildu valsts tiešais maksājums par kartupeļu cieti ir 126,04 Ls/t;
- atdalītais papildu valsts tiešais maksājums par nokautiem vai eksportētiem liellopiem ir 42,65 Ls/dzīv.;

- atdalītais papildu valsts tiešais maksājums īpašos gadījumos jaunajiem lauksaimniekiem ir 17,70 Ls/ha;
- atsevišķais maksājums par cukuru ir 5,48 Ls/t. Īpašais atbalsts par pienu valstī pārsniedz kopējo pieejamo atbalsta apmēru, tāpēc 2012. gadā, veicot atbalsta izmaksu, īpašam atbalstam par pienu jāpiemēro atbalsta likmes samazinājuma koeficients 0,727927, līdz ar to īpašā atbalsta par pienu likme 2012. gadā pēc samazinājuma koeficienta piemērošanas ir:
 - 6,08 Ls/t, ja lauksaimnieks ir realizējis 30 vai vairāk tonnu piena, bet mazāk par 80 tonnām;
 - 5,47 Ls/t, ja lauksaimnieks ir realizējis 80 vai vairāk tonnu piena. **LL**

LAD uzsāk platību maksājumu avansu izmaksu

Lauku atbalsta dienests (LAD) ir uzsācis platību maksājumu (t.sk. vienotā platību maksājuma (VPM) un mazāk labvēlīgo apvidu atbalsta (MLA)) avansu izmaksu lauksaimniekiem, kuri ir izpildījuši atbalsta saņemšanas nosacījumus. Novembrī tiks uzsākta bioloģiskās lauksaimniecības atbalsta (BLA) avansu izmaksa.

Lauksaimnieki saņem VPM avansu 50% apjomā, kas ir 29,63 lati par hektāru.

Savukārt MLA atbalsta avanss tiks maksāts 70% apmērā jeb 12,24, 19,57 vai 28,40 Ls par hektāru atkarībā no MLA kategorijas.

BLA avanss tiks maksāts 70% apmērā no konkrētās BLA likmes.

Saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto atbalsta izmaksas kārtību avansa maksājumus veic par pieteikumiem, kuriem ir pabeigtas visas administratīvās un fiziskās kontroles. Līdz ar to pieteikumu apmaksas laiku būtiski ietekmē lauksaimnieku precizitāte, deklarējot apsaimniekotās platības, un gadījumos, kad tiek konstatētas neprecizitātes, to atrisināšana.

ES un Latvijas nacionālajos normatīvajos aktos noteikts, ka galaatbalsts par 2012. gada sezonā iesniegtajiem atbalsta pieteikumiem jāizmaksā līdz 2013. gada 30. jūnijam.

Sīkāka informācija, tai skaitā tiešo maksājumu 2012. gada atbalsta likmes, pieejama LAD mājaslapā www.lad.gov.lv sadaļā *ES atbalsts/Tiešie maksājumi*. **LL**

LAD informācija

ŠAJĀ NUMURĀ:

VALSTS UN ES ATBALSTS

- LAD atbildes 2. lpp

LAUKU ATTĪSTĪBA

- Ābolu laiks "Sīļusalā" 4. lpp

AUGKOPIĀ

- Augļu, dārzeņu un kartupeļu uzglabāšana 6. lpp

KOPĒJĀ LAUKSAIMNIECĪBAS POLITIKA

- Aktualitātes COPA/COGECA darba grupās 9. lpp

GRĀMATVEDĪBA UN NODOKĻI

- Ziņas par darba ņēmējiem 11. lpp

SIA LLKC INFORMĒ

- Kalendārs ar svarīgākajiem datumiem 5. lpp, decembrī
- Tiešsaistes semināri 10. lpp

VALSTS UN ES ATBALSTS

LAD atbildes uz lauksaimnieku jautājumiem

Lauku atbalsta dienests ir sagatavojis atbildes uz lauksaimnieku organizāciju jautājumiem, kas tika iesniegti 2012. gada 2. oktobra sanāksmes laikā.

MAKSĀJUMI

☑Kāpēc stādu audzētājs nevar pretendēt uz atbalsta maksājumiem ilggadīgo ražojošo stādījumu ierīkošanai, ja stādus izaudzē pats, nevis pērk?

Lai saņemtu atbalstu par stādījumu ierīkošanu, pie maksājuma pieprasījuma jāiesniedz maksājumu un darījumu apliecinājošie dokumenti. Normatīvajos aktos ir noteikts, ka investīciju pasākumos attiecināmas ir izmaksas, kas veiktas ar trešo personu starpniecību, nevis pašu darbs. Šajā gadījumā pašu izaudzētie stādi ir pašu darbs, līdz ar to varētu tikt attiecināta tikai stādījumu ierīkošana, ja to veic trešā persona uz līguma pamata.

☑Kādiem nolūkiem šogad no platību maksājumu pieteikumiem, nesaskaņojot ar zemes īpašniekiem, tika izņemta daļa platību, kuras iepriekš tika uzrādītas kā platības bez atbalsta, jo nav atcelts noteikums, ka jāuzrāda visas platības. Liela daļa šo lauku tiek sakārtoti – aizaugumi izcirsti, sēta zāle ganībām utt.

Piesakoties platību maksājumiem, atbalsta pretendētājam ir jāuzrāda tās platības, kuras ir lauku blokos. No lauku blokiem tiek izņemtas:

- nekoptas, aizaugušas vai apbūvētas platības, gan tādas, kas konstatētas dabā, gan tādas, kas redzamas ortofoto uzņēmumos un satelītattēlos;
- platības, kas netiek pieteiktas atbalsta maksājumiem trīs gadus.

Ja platības ir bijušas labā lauksaimniecības stāvoklī uz 2003. gada 30. jūniju un laika gaitā aizaugušas, bet tagad ir sakoptas, tad, pamatojoties uz klienta ierosinātu precizēšanas pieprasījumu, sakoptās platības tiek iekļautas lauku blokā. Precizēšanas pieprasījuma veidlapa „Iesniegums lauku bloku kartes precizēšanai” ir atrodamā „Rokasgrāmatas platību maksājumu saņemšanai 2012. gadā” 9. pielikumā (90. lpp.).

☑Vai 2013. gadā platību maksājumu pieteikumus varēs iesniegt Lauku atbalsta dienestā gan elektroniski, gan papīra formātā?

Iesniegumus varēs iesniegt gan elektroniski (Elektroniskajā pieteikšanās sistēmā), gan papīra formātā, un atbalsta pretendents varēs izvēlēties sev ērtāko iesniegšanas veidu.

PROJEKTI

☑Vai tiks izsludināta jauna kārtā pasākumā "Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai"?

Saskaņā ar 04.09.2012. Zemkopības ministrijas vadības apspriedes protokolu Nr. 32, kurā nolemts, ka pēdējā kārtā iesniegto projektu (kārtā beidzās 26.06.2012.) vērtēšanai ir jāizmanto viss pasākumā atlikušais publiskais finansējums, LAD turpina vērtēt šajā kārtā iesniegtos projektus, attiecīgi ceļot uz augšu zemsvītras projektus. Līdz ar to jaunu kārtu izsludināšana šobrīd netiek plānota, izņemot mežsaimniecības nozares attīstībai – tehnikas iegādei, kurai saskaņā ar iepriekšminēto protokolu ir rezervēts Ls 1 milj. publiskā finansējuma.

☑Vai līdz nākamā plānošanas perioda sākumam 2014. gadā vēl ir plānots atvērt projektu pieteikšanas kārtas pasākumā „Lauku saimniecību modernizācija”? Ja jā, tad kādos reģionos?

Saskaņā ar šā brīža Zemkopības ministrijas skaidrojumiem kārtu pa reģioniem nav plānots atvērt, jo ar pēdējās kārtas izsludināšanu attiecīgajā pasākumā ir uzņemts 20% virsraistību, t.i., Ls 41,9 milj.

☑Vai šajā plānošanas periodā ir plānots atvērt pieteikšanos arī uz citām LAP (2007–2013) atbalsta programmām?

Šobrīd Zemkopības ministrija precizē Ministru kabineta noteikumus pasākumam „Tūrisma aktivitāšu veicināšana”, pēc kuru apstiprināšanas paredzēts izsludināt vēl vienu projektu iesniegšanas kārtu.

Kā noris pēdējā kārtā iesniegto projektu vērtēšana pasākumos „Lauksaimniecības modernizācija”, „Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības

radišana”, „ Atbalsts uzņēmumu radišanai un attīstībai” un „Atbalsts daļēji naturālo saimniecību pārstrukturizēšanai”?

Pasākums	Iesniegtie projekti	Projekti, kuriem pietiek finansējuma	Projekti, par kuriem pieņemti lēmumi	Projekti, kuriem nepietiek finansējuma
Lauku saimniecību modernizācija	544	150	137	394
Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radišana	61	51	-	10
Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radišana – blakusproduktu pārstrāde	2	1 (1 projekts atsaukts)	-	-
Atbalsts uzņēmumu radišanai un attīstībai	1515	749	164	766
Atbalsts daļēji naturālo saimniecību pārstrukturizēšanai	133	133	98	-

Tabulā apkopoti dati uz 27.09.2012.

Lielākajai daļai projektu, kuriem sabiedriskais finansējums sākotnēji pietika (saskaņā ar sludinājumā par kārtas atvēršanu noteiktajām summām), tiek prasīta papildu informācija, lai varētu pieņemt lēmumu.

Zemkopības ministrijas 04.09.2012. vadības apspriedes protokols Nr. 32 paredz, ka pasākumu „Atbalsts uzņēmumu radišanai un attīstībai” un „Lauksaimniecības un mežsaimniecības produktu pievienotās vērtības radišana” ietvaros pēdējā kārtā iesniegto projektu finansēšanai ir jāizmanto viss pasākuma ietvaros atlikušais publiskais finansējums. Līdz ar to projektiem, kuru vērtēšana uzsākta pēc Zemkopības ministrijas protokola saņemšanas, līdz 26.11.2012. tiks pieprasīta papildus informācija vai pieņemti lēmumi.

Informācija par projektiem, kuriem finansējums pietiek vai nepietiek, pieejama LAD mājaslapā: <http://www.lad.gov.lv/lv/es-atbalsts/lauku-attistibas-programmas-pasakumi/> sadaļā „Operatīvā informācija par iesniegtajiem projektiem”.

Kāda loma un kāpēc pie iesniedzamajiem dokumentiem programmā „Atbalsts uzņēmumu radišanai un attīstībai” ir deklarācijai par saimnieciskās darbības veicēja atbilstību sīkās komercsabiedrības kategorijai atbilstoši normatīvajiem aktiem par komercsabiedrību deklarēšanas kārtību atbilstoši mazajai (sīkajai) vai vidējai komercsabiedrībai. Šādu dokumentu LAD prasa iesniegt arī klientiem, kuri līdz šim nav bijuši saimnieciskās darbības veicēji.

Normatīvie akti (Lauku attīstības plāns un attiecīgie MK noteikumi), kas regulē šī pasākuma ieviešanu, nosaka, ka atbalsta pretendents var būt mikrouzņēmums. Atbalsta pretendentiem, kuri pasākumā iesniedz projektus kā fiziskās personas vai jaundibināti uzņēmumi, kuri vēlas uzsākt saimniecisko darbību, arī ir jāapliecina, ka tie atbilst mikrouzņēmuma statusam, proti, ka fiziskai personai vai jaundibinātam uzņēmumam nav saistīto uzņēmumu, kurus saskaitot kopā, attiecīgais atbalsta

pretendents vairs neatbilst mikrouzņēmuma statusam. Tāpēc arī atbalsta pretendentiem, kuri nav saimnieciskās darbības veicēji, ir jāapliecina, ka tiem tiešām nav saistīto uzņēmumu, attiecīgi aizpildot jautājumā minēto deklarāciju.

Vai ir korekti prasīt no investīciju projektu īstenotājiem, lai obligātās iepirkuma procedūras ietvaros būtu saņemti vismaz divi derīgi piedāvājumi?

Lai atbalsta pretendents noteiktu piegādātāju ar zemāko cenu, ir jāveic cenu salīdzināšana attiecīgajai iegādei, kas nozīmē, ka jābūt vismaz diviem salīdzināmiem piedāvājumiem.

Arī tad, ja iepirkums tiek veikts kā obligātā iepirkuma procedūra, t.i. caur iepirkumu uzraudzības biroju, atbalsta pretendents var papildus aptaujāt piegādātājus, lai tiktu veikta korekta cenu salīdzināšana un saņemti divi derīgi piedāvājumi. Cenu salīdzināšanas nepieciešamību nosaka gan Eiropas Komisijas regula Nr.65/2011, gan MK noteikumi Nr. 783 un Nr. 65.

Kāpēc investīciju projektiem, kurus īsteno ar LAD starpniecību, sludinājumam iepirkumu uzraudzības biroja mājaslapā jāatrodas 15 darbdienu, ja citu resoru pieteikumiem šis termiņš ir tikai 5 dienas?

Ilgāks piedāvājumu iesniegšanas termiņš noteikts MK noteikumos Nr. 783 nolūkā nodrošināt iespēju visiem ieinteresētajiem piegādātājiem iepazīties ar paredzētās iegādes specifikāciju vai būvobjekta tehnisko projektu, sagatavot un iesniegt kvalitatīvu piedāvājumu. Nosacījumi tika ieviesti, ņemot vērā ES Revīzijas palātas auditoru ieteikumus, kā arī citu ES dalībvalstu pieredzi. LL

LAD informācija

LAUKU ATTĪSTĪBA

Ābolu laiks „Sīļusalā”

Laika ritējums priecē ar rudenīgām vēsmām un, protams, ļauj baudīt sulīgos pašmāju ābolus. Šie aromātiskie rudens augļi ienākušies arī Rēzeknes novada Gaigalavas pagasta zemnieku saimniecības „Sīļusala” ābeļdārzā. Saimniecības īpašnieks Aivars Počs laipni uzaicina paciešoties. Iztaujāts par to, kā radās ideja nodarboties ar ābolu audzēšanu, Aivars viņam raksturīgajā vienkāršībā saka: „Man āboli ļoti garšo kopš bērnības. ”Kad radās iespēja apsaimniekot savu zemi un saņemt Eiropas subsīdijas, tika pieņemts lēmums stādīt komerciālu ābeļdārzu. Prātā palicis meklējumu ceļš – kādas ābeles izvēlēties, kur pirkt stādus, kā pareizi stādīt, kā kopt, kā uzglabāt un kur realizēt ražu... Dziļākas zināšanas mērķtiecīgi tika gūtas, apmeklējot un noklausoties seminārus par augļkopības tēmām. 2000. gada rudenī, ņemot vērā lietpratēju Janīnas Kursītes (Daugavpils novada Višķu pagasta z/s „Ziediņi” īpašniece) un Ērika Kondrāta (Ludzas novada Nirzas pagasta z/s „Nirzas ezers” īpašnieks) padomus, tika iestādītas puspundurābeļītes 2 ha platībā. Jau pirmā gada pieredze atklāja plašu darba lauku ābeļu stādījumu kopšanā, jo parādījās ābeļu kraupis – izplatītākā un postīgākā ābeļu slimība, kuras rezultātā samazinās raža un tās kvalitāte, dažas ābeļītes slikti pieauga vai vispār nepieauga, citām it kā šķirnes ābeļītes parādījās „ne-šķirnes” pazīmes. Ar saimniecisku pieeju risinot minētās problēmas un cenšoties mazināt ekonomiskos riskus, tika uzkrāta pieredze gan ābeļdārza kopšanā, gan slimību apkarošanā, gan klimatam un augšnes kvalitātei atbilstošu ābeļu šķirņu izvēlē. Pirmā raža, kaut arī neliela, tomēr tika sagaidīta jau otrajā gadā pēc ābeļdārza iestādīšanas, arī trešajā gadā ābeles deva augļus un sagādāja patiesu gandarījumu par ieguldīto darbu. Nu jau kaut ko varēja aizvest arī uz Rēzeknes centrāltirgu. Savukārt ceturtais gads, kā saka pats Aivars „bija tukšais”, ko vislielākajā mērā ietekmēja tā gada aukstā ziema un kailsals. 2005. gadā esošais ābeļdārzs tika paplašināts, papildus iestādīt ābeļītes 1,64 ha platībā, bet 2006. gadā platība palielinājās vēl par 1 ha. Izmēģinātas ir ap 15 dažādām puspundurābeļu šķirnēm – ‘Kovaļenskoje’, ‘Auksis’, ‘Antejs’, ‘Rubins’, ‘Imruss’, ‘ZarjaAlatau’, ‘Tellisāre’, ‘SinapOrlovskij’, ‘BelorusskojeMaļinovoje’ u.c. Saimniecībā visplašāk audzētās šķirnes ir ‘Auksis’, ‘Antejs’, ‘Imruss’ un ‘SinapOrlovskij’. Viena no lielākajām problēmām, ar ko saimniecība cīnās, ir parastās lauku peles nodarītie kaitējumi – tās apgrauž jauno ābeļīšu stumbrus un sakinītes, tāpēc ābeļītes ilgstoši nīkuļo vai arī iet bojā, līdz ar to jānomaina ar jauniem stādiem. Vēl būtiskas neērtības sagādā kritiskā stāvoklī esošais piebraucamais ceļš līdz ābeļdārzam.

Runājot par materiāli tehnisko nodrošinājumu, saimnieks atzīst, ka nenovērtējams atbalsts ir Eiropas Savienības līdzfinansējums. Īstenojot vairākus projektus, kopš 2005. gada pakāpeniski ir sagādāts inventārs un tehnika augļu dārza kopšanai – traktors, zāles plāvējs, miglotājs u.c. Nomātās telpās ir ierīkota augļu glabātava, taču tās platība ir pārāk maza sarāžotās ābolu ražas uzglabāšanai ilgstošākā laika periodā. Tāpēc šobrīd zemnieku saimniecība ir uzsākusi Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai līdzfinansētā projekta īstenošanu ar mērķi izveidot ietilpīgu augļu un dārzenļu glabātuvi īpašumā esošajās telpās, nodrošinot optimālus apstākļus izaudzētās ražas uzglabāšanai nepieciešamajā kvantitatē un kvalitātē, lai pircējiem piedāvātu ābolus ne tikai rudenī, bet arī ziemā un pavasarī.

Vērtējot šī gada ražu, saimniecības īpašnieks atzīst, ka tā padevusies laba. Īpašs prieks viņam ar savu produkciju piedalīties programmā „Skolas auglis”. Šogad „Sīļusalas” āboli priecēs 1.–6. klases skolēnus, kas mācās Gaigalavas, Rikavas, Dricānu, Strūžānu, Audriņu, Maltas, Viļānu, Dekšāru un Ludzas skolās. Augļi tiek realizēti arī Rēzeknes, Viļānu un Madonas tirgos, bet īpaši pieprasīti „Sīļusalas” āboli ir saimnieka dzimtajā Varakļānu pilsētiņā. Priecājoties par zemnieku saimniecības „Sīļusala” krāšņo un bagātīgo ābeļdārzu, patiesi garšīgajiem āboliem, var vēlēties, lai Dievs palīdz saimniekam visos darbos un veiksmē vienmēr ir uzticams sabiedrotais.

Sagatavoja LLKC Rēzeknes novada
Lauku attīstības konsultante Daina Butlere
Inetas Dzerkales foto

SVARĪGĀKIE DATUMI, KURUS LAUKU UZŅĒMĒJS NEDRĪKST AIZMIRST 2012. GADA DECEMBRĪ

	Terminš	Novembris					Decembris					Janvāris		
		1	5	15	20	25	30	1	5	15	20	25	30	31
Papildu valsts tiešie maksājumi (PVTM)	Iesniegums PVTM par ziditajgovīm													
Lauku attīstības programmas pasākumi	Kreditu fonds (Atbalsts izņēmumu radīšanai un attīstībai)													
	Meža ekonomiskās vērtības uzlabošana *													
Nacionālās Subsidijas	Tirgus veicināšana													
	Tirgus veicināšana													
	Tirgus veicināšana													
Gramatvedība un nodokļi	Riska samazināšana													
	Pievienotās vērtības nodoklis (PVN)													
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis	PVN mēneša (ceturkšņa) deklarācija un maksāšanas termiņš													
	Deklarācija par ienākumu no kapitāla (par mēnesi) - ja ienākums no kapitāla pieauguma iepriekšējā mēnesī pārsniedzis 500 latu													

* Par projektu pieņemšanas noslēgumu tiks ziņots laikrakstā "Latvijas Vēstnesis"

** Lai saņemtu atbalstu par laikposmu no 2011. gada 1. septembra līdz 2012. gada 1. septembrim

Terminš, kura laikā var iesniegt pieteikumu, iesniegumu vai atskaiti.

Iesniegumu un atskaišu apkopošanas datums vai iesniegšanas beigu datums.

AUGKOPĪBA

Augļu, dārzeņu un kartupeļu uzglabāšana

Patērētāja interesēs ir iegādāties produkciju sev vēlamajā laikā un kvalitātē par atbilstoši zemāku cenu. Audzētāja uzdevums ir nodrošināt šo iespēju, labi apzinoties, ka rudenī, uzreiz pēc ražas novākšanas, tirgū ir liela augļu, dārzeņu un kartupeļu pārprodukcija, cenas zemas. Tāpat audzētājam nav laika sēdēt tirgū, kad jāturpina ražas novākšanas un citi darbi.

Kārtīgs saimnieks grib izvērtēt sezonā izaudzētās produkcijas daudzumu un kvalitāti, kā arī to pārdot pēc iespējas par augstāku cenu, kurā ir ietvertas ražošanas un uzglabāšanas izmaksas. Alternatīvais variants audzētājam ir meklēt iespējas, kam rudenī uzticēt izaudzēto produkciju.

Jebkuram audzētājam ir jābūt ne tikai skaidrai kultūraugu audzēšanas tehnoloģijai, bet arī tam, kā, kad, kam un kur tiks realizēta izaudzētā raža. Viena lieta ir izaudzēt, otra – izdevīgi pārdot, tāpēc ir jāmeklē iespējas, kā saglabāt izaudzētās produkcijas kvalitāti.

Saimnieki, kas ir specializējušies viena kultūrauga audzēšanā, izvēloties vairākas šķirnes, cenšas nodrošināt patērētājus ar izaudzēto produkciju nepārtraukti visu gadu, taču, pienākot pavasarim un sākoties jaunai sezonai, ne vienmēr izdodas turpināt vēl esošās produkcijas realizēšanu un jaunas audzēšanu. Kārtējo reizi ir jāmeklē vidusceļš. Tas saistās galvenokārt ar produkcijas apjomiem, ko iespaido tirgus situācija, jo īpaši konkrētās produkcijas piedāvājums un pieprasījums.

Mainās arī produkta cena – rudenī, piegādājot tieši no lauka, produkcija ir vismaz uz pusi lētāka nekā ziemas mēnešos, bet pavasarī tās cena krietni paaugstinās, līdz kādā brīdī patērētāji izvēlas citus, sezonālākus vai pat jau jaunās ražas produktus. Ja vēl ir saglabājusies pērnā, nerealizētā produkcija, audzētājam cena tai ir jānolaiž un jāpārdomā, ko ar to darīt. Lai nākamajās sezonās izaudzētais neietu postā, intensīvāk jāmeklē noieta tirgus vai jāpārdomā audzēšanas apjoms, kā arī jāapsver iespējas dažādot sortimentu.

Lai panāktu vienmērīgu un nepārtrauktu dārzeņu, augļu vai kartupeļu piegādi patērētājiem, jā rūpējas par saražotās produkcijas uzglabāšanu īsāku vai ilgāku laiku. Uzglabāšana jāorganizē uz vietas saimniecībā, pēc iespējas samazinot vairākkārtējas pārkraušanas, kas ir svarīgi no vairākiem aspektiem. Darba patēriņš un produkcijas mehāniskie bojājumi ir faktori, kas būtiski iespaido tās saglabāšanu un peļņu. Mehāniski bojāta produkcija ātrāk bojājas, vienkārši sakot, – sapūst.

Produkcijas uzglabāšanas laikā būs lielāki vai mazāki tās atbirumi, kas saistīti ne tikai ar mehāniskiem bojājumiem, bet arī ar dabiskiem dzīvības procesiem, kuri turpinās (elpošana, iztvaikošana). Elpošanas procesā notiek organisko vielu noārdīšanās, kā rezultātā izdalās ogļskābā gāze, ūdens un ievērojams siltuma daudzums, kas paaugstina temperatūru produkcijā un visā glabātavā, tāpēc jau savlaicīgi ir jādomā par ventilēšanas iespējām.

Lai izsargātos no organisko vielu zudumiem un kvalitātes pazemināšanās, produkcijas uzglabāšanai ir jārada apstākļi, kas tajā pēc iespējas samazinātu dzīvības procesus. Lielai daļai dārzeņu labākā uzglabāšanas temperatūra ir tuva 0 °C. Šādā temperatūrā dārzeni nesasalst, bet elpošanas process un arī organisko vielu noārdīšanās norit ļoti gausi. Glabājot nedrīkst pieļaut produkcijas sasalšanu, jo tad tā ne tikai zaudē garšas īpašības, bet arī atļausies strauji bojājas. Tas attiecas arī uz laikus nenovāktiem, uz lauka apsalušiem dārzeņiem. Īpaši jutīgi ir ķirbji, no sakņaugiem – sarkanās galda bietes un kāļi. Rudens salnas kartupeļiem un burkāniem ir mazāk bīstamas, jo tie atrodas zem zemes, taču apsalstot glabājas sliktāk.

Dārzeņu izturība pazeminātā temperatūrā ir dažāda atkarībā no kultūrauga un šķirnes. To sasalšanas punkts ir atkarīgs no sausnas satura šūnūlā: jo tas ir augstāks, jo sula koncentrētāka un tās sasalšanas punkts zemāks.

Taču katram augam un pat katrai šķirnei ir savi optimālie uzglabāšanas nosacījumi. Nevajag lieki pārbaudīt savas produkcijas galējās izturības robežas!

Dārzeņu un augļu ilgstošai uzglabāšanai iesaka izmantot pagrabu, jo tajā temperatūra parasti nesvārstās un mikroklimats ir vienmērīgi vēss. Pagraba telpas iesaka izvietot ziemeļu pusē. Temperatūrai pagrabā nevajadzētu būt zemākai par +2 °C. Ja pagraba telpa ir pārāk sausa un silta, augļi un dārzeni strauji vīst. Relatīvajam gaisa mitrumam pagrabā vajadzētu būt ap 95% (90–100%).

Obligāti jāpievērš uzmanība tam, lai pagrabā nevarētu iekļūt graužēji. Lai neveidotos mitrums un labvēlīga vide pelējumu un citu mikroorganismu attīstībai, pagrabā jānodrošina vēdināšana.

Jāparedz iespēja aukstajā ziemas periodā lūkas aiztaisīt un nepieciešamības gadījumā siltināt arī durvis. Pagrabā vēlams ierīkot viegli tīrāmus plauktus.

Pirms rudens iestāšanās pagrabiem ir jābūt iztīrītiem, tos vēlams izbalsināt ar kritu (to dara tieši tāpat, kā veicot remontu mājā. Šajā gadījumā nav iespējams pārdozēt, jo krits pats par sevi nav bīstams cilvēka veselībai). Ja pērnā raža ir glabājusies slikti un pagrabā bijis daudz puveķļu, kritam ir jāpievieno līdz 2% pēc svara vara vitriola. Viens no pagrabu labākajiem dezinfekcijas variantiem ir sadzināt slēgtā pagraba telpās sēru (50 g/m³), ko izvēdina pēc 36 stundām.

Pagrabos temperatūra parasti ir +4 līdz 8 °C, taču katram produktam ir savas prasības, vairums dārzeņu produktu labāk glabājas 0 līdz +2 °C temperatūrā.

Dažādus dārzeņus vajadzētu uzglabāt atsevišķi, bet vienā konteinerā vai kastē var uzglabāt, piemēram, sīpolus un ķiplokus, burkānus un bietes, bietes un kartupeļus.

Ja augļus un dārzeņus uzglabā kopā, augļi uzsūc dārzeņu smaržu. Novērots, ka, ābolus un kartupeļus uzglabājot vienā pagraba telpā, tie ātrāk bojājas. Parasti uzmanība tiek veltīta āboliem, jo tiem zūd aromāts un pasliktinās garšas īpašības, taču arī kartupeļi glabājas sliktāk. Vēl sliktāk glabājas burkāni, ja to tuvumā tiek turēti āboli, jo augļi izdala etilēnu, kas veicina produkcijas ātrāku nogatavošanos un uzglabāšanās ilguma samazināšanos. Nepieciešamības gadījumā pagraba telpu iesaka sadalīt ar nelielām, vieglām starpsienām.

Arvien biežāk tiek meklētas iespējas produkciju saglabāt, izmantojot šim nolūkam pielāgotas telpas. Tās ir svarīgi nodrošināt pret grauzēju iekļūšanu. Šīm telpām ir jānosiltina sienas, lai ziemā produkcija nesasaltu, bet siltā laikā nesasiltu (temperatūrai visu uzglabāšanas laiku jābūt vienmērīgai). Pielāgotām telpām varētu būt nepieciešams arī dzesētājs (tieši kāds, to var aprēķināt dzesētāju piegādātāji, kas Latvijā pārstāv vairākus desmitus firmu), bet produkcijas audzētājam-uzglabātājam ir jāzina, kāds ir telpas siltinājums un izmēri, cik daudz produkcijas un kuros mēnešos uzglabās, kāda ir vēlāmā temperatūra produkcijas uzglabāšanas laikā.

Uzglabāšanai ilgstošu laika periodu derīgi ir tikai nebojāti, veseli augļi un dārzeņi. Tie ir periodiski jāpārļasa, aizvācot bojātos un sažuvušos.

☑Uzglabājamās produkcijas kvalitāti ietekmējošie faktori

Augļu, dārzeņu un kartupeļu kvalitāti, līdz ar to uzturvērtību gan augšanas, gan uzglabāšanas laikā ietekmē temperatūra, mitrums, gaiss un gaiss.

Jāņem vērā, ka dažādu dārzeņu uzglabāšanas apstākļi atšķiras. Tos ir iespējams noskaidrot tabulās un arī katra auga audzēšanas prasību aprakstos (parasti uzreiz pēc nodaļas par ražas novākšanu). Novāktās produkcijas sagatavošana uzglabāšanai ietver arī produkcijas apžāvēšanu, atdzesēšanu, rētu sadziedēšanu un citas darbības.

☑Vides temperatūra

Optimāli zemas temperatūras nozīme produkcijas uzglabāšanā:

- tiek aizkavēta produkcijas novecošana un nobriešana,
- palēninās metaboliskie procesi (elpošana),
- ir mazāki mitruma zudumi,
- tiek ierobežota patogēnu attīstība,
- tiek kavēta asnošana.

Lai produkcija labi uzglabātos, temperatūrai jābūt stabili nemainīgai, attiecīgajam produktam optimālai, iespējami zemei, bet nepieļaujot sasaldēšanu.

☑Mitrums

Augs satur 70–95% ūdens, kas piedalās visos dzīvības procesos. Mitruma ietekme uz augšanu un slīmībām ir daudz aprakstīta, tā trūkums vai pārpilnība augšanas laikā ietekmē barības vielu uzņemšanu, kas savukārt iespaido uzglabājamo produktu kvalitāti.

Lielākajai daļai dārzaugu produkcijas vēlmais mitrums uzglabāšanas laikā ir ap 95%.

Produkciju uzglabājot, jāatceras:

- kaitīgs ir svārstīgs mitrums, no tā cieš kvalitāte un samazinās slimībuzturība;
- glabāšanai novietojot slapjus produktus, tajos intensīvāk noris elpošana, straujāk paaugstinās temperatūra, tāpēc produkcija vairāk bojājas.

☑Gaisma

Dažus produktus (piemēram, sīpolus, ķirbjus) var uzglabāt gaismā vai tumsā, taču lielākā daļa produkcijas ir jāuzglabā tumsā. Atrodoties gaismā, produkcija saules staros sasilst, bet tumsā tā atdziest, līdz ar to veidojas temperatūras svārstības, kas ietekmē uzglabāšanos un miera periodu. Daudzi augi, kurus izmanto kā steidzināmos kultūraugus – pētersīļi, selerijas, bietes –, pat minimālā temperatūrā gaismas apstākļos var atsākt augšanas procesus.

Kartupeļi, pastāvot gaismā trīs dienas, sāk zaļot. Bumbuļos veidojas zaļais pigments hlorofils un indīgās vielas – glikoalkoīdi (solanīns), kas var izraisīt nevēlamus gremošanas un elpošanas orgānu

traucējumus, tāpēc zaļi kartupeļi nav piemēroti ne pārtikai, ne lopbarībai pat izkarsēti (vārīti), jo zūd tikai daļa no solanīna. Toties sēklas kartupeļiem gliukoalkoīdi palīdz aizsargāties pret patogēniem organismiem.

☑Mazliet par gāzu vidi

Gaiss, ko mēs elpojam ikdienā, satur aptuveni 80% slāpekļa, 20% skābekļa un 0,3% ogļskābās gāzes (CO₂). Ja ābolus uzglabā parastā gaisā, tie drīz savīst un sāk pūt. Skābekļa saturu pazeminot līdz 3% bet slāpekļa saturu paaugstinot līdz 95% un ogļskābās gāzes saturu līdz 2%, ir iespējams palēnināt produktu novecošanos.

Ogļskābā gāze ir smagāka par gaisu, tā izdalās elpošanas procesā – viena tonna burkānu 1 °C temperatūrā dienā izdala 300 – 400 g CO₂.

CO₂ ietekmē produktu paškonservēšanos, tās saturam sasniedzot 2,5%, mikroorganismu aktivitāte samazinās, elpošanas process palēninās un produkcijas uzglabāšanas ilgums palielinās, taču, piemēram, CO₂ saturam sasniedzot 2%, burkāni „nosmok”, iegūst violeti sarkanu krāsu un strauji savīst.

Arī etilēns ietekmē produktu nogatavināšanās procesu. Gatavu tomātu tuvumā pārējie tomāti arī ātrāk nogatavojas. Taču daudzi nezina, ka etilēns ir arī slimību procesā radies blakusprodukts, kas izdalās, ja produktu ir inficējušas puves. Rezultātā pieaug etilēna koncentrācija, augļi un dārzeņi strauji pārgatavojas, vīst, iegūst rūgtenu garšu.

Etilēns labvēlīgi ietekmē produkciju arī tās uzglabāšanas laikā – tas kavē kartupeļu asnošanu un sīpolu digšanu. Etilēna biosintēze samazinās, pieaugot CO₂ koncentrācijai. Etilēnu izdala gandrīz visi produkti, izņemot kāpostus un dažus lapu dārzeņus. No Latvijā audzētiem produktiem visvairāk etilēna izdala ogas, augļi (āboli, bumbieri) un tomāti. Pret etilēnu jutīgi ir gan kāposti, gan tie produkti, kas paši izdala etilēnu.

Attiecībā uz gaisu ir jāmin mākslīgā gāzu vide, kas ir modificēta atmosfēra – visos veidos, kad produkcija tiek uzglabāta gaisa sastāvā, kas atšķiras no dabīgā, vienalga, kādā veidā tas tiek panākts. Par CO₂ paškonservēšanas efekta izmantošanu un etilēna lomu ir runāts, bet ar citu gāzu un nianšu izpēti nodarbojas zinātnieki.

Atsevišķi būtu jāmin kontrolēta gāzu atmosfēra, jo izrādās, ka katrai šķirnei jāmeklē savādāks gāzu sastāvs, kas ietekmē produkcijas kvalitāti.

Lai uzlabotu produkcijas uzglabāšanu, pētnieki ir pievēršusies arī tādas vides izpētei, kas satur maz skābekļa.

☑Dabiskie produkcijas zudumi

Produkcijas zudumi rodas ne tikai ārējo apstākļu ietekmē, bet arī norisinoties fizioloģiskajiem procesiem augos:

- elpojot (samazinās ogļhidrātu, vitamīnu saturs) un
- iztvaikojot ūdens saturam no produkta.

Dabiskā svara zudumi atkarībā no produkcijas veida mēnesī var būt no 0,5 līdz 3%, visā uzglabāšanas sezonas ciklā – no 5 līdz 15%.

Produkti sāk vairāk bojāties tad, ja nav atbilstoši nodrošināts kaut viens no uzglabāšanai nepieciešamajiem apstākļiem.

Arī labi nodrošinot visus apstākļus, produkcijas kvalitāti un apjomus var samazināt kādi citi procesi. Bīstamākie no tiem ir puves un grauzēju bojājumi, kuru dēļ produkcijas zudumi pieaug ģeometriskā progresijā. Lai tos novērstu, ir jāatrod laiks produkcijas kontrolei un bojāto augļu un dārzeņu aizvākšanai.

Lai izaudzētie un novāktie dārzeņi un augļi labāk uzglabātos, ir rūpīgi jāizvērtē visi minētie faktori un jāapsver dažādu kombināciju iespējas un ietekmes. Piemēram, kartupeļiem, bietēm, burkāniem un līdzīgiem dārzeņiem ir nepieciešams tumšs, vēss pagrabs, bet ķirbjus un sīpolus var uzglabāt siltā, sausā telpā.

☑Kādus dārzaugus var glabāt kopā?

Vislabāk būtu glabāt tikai viena kultūrauga un pat tikai vienas šķirnes produkciju, ko vajadzības gadījumā norobežo kaut ar plānu šķērssienu.

Dažādus dārzeņus vajadzētu uzglabāt atsevišķi, bet vienā konteinerā vai kastē var turēt, piemēram, sīpolus un ķiplokus, burkānus un bietes, bietes un kartupeļus.

☑Kāpēc āboli pieņem citu produktu un tuvumā esošu vielu smakas?

Ir vairākas atbilžu versijas. Visticamāk – tas ir saistīts ar gaisā esošo gāzu sastāvu, bet parasti āboliem to vairāk jūt. Ja augļus un dārzeņus uzglabā kopā, augļi uzsūc dārzeņu smaržu. Novērots, ka, ābolus

un kartupeļus uzglabājot vienā pagraba telpā, tie ātrāk bojājas. Parasti uzmanība tiek veltīta āboliem, jo tiem zūd aromāts un arī garšas īpašības pasliktinās, taču arī kartupeļi glabājas sliktāk. Vēl sliktāk glabājas burkāni, ja to tuvumā ir novietoti āboli, ko var izskaidrot ar to, ka augļi izdala etilēnu, kas veicina produkcijas ātrāku nogatavošanos. **LL**

Sagatavoja LLKC Augkopības nodaļas vecākais speciālists dārzkopībā **Imants Mīsa**

KOPĒJĀ LAUKSAIMNIECĪBAS POLITIKA

Aktualitātes COPA/COGECA darba grupās

Lai sekotu līdzi nozaru aktualitātēm Eiropas Savienības (ES) mērogā un paustu Latvijas viedokli par Kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) nākamā plānošanas perioda izstrādātajām regulām, dažādu nozaru eksperti regulāri piedalās COPA/COGECA* un Eiropas Komisijas (EK) rīkotajās darba grupās un semināros Briselē.

☑Politikas koordinācijas komitejas sanāksme

18. oktobrī notika ikmēneša Politikas koordinācijas komitejas sanāksme, kurā no Latvijas piedalījās Armands Krauze un Nora Lapiņa. Kā būtiskākais jautājums tika skatīts EK regulas priekšlikums par pārtikas ķēdēm. Sanāksmē piedalījās arī lauksaimniecības komisāra D. Čološa biroja pārstāvis Dž. Gvilims, kas izteica atzinību, ka COPA/COGECA ir vienojusies par galvenajiem regulā minētajiem principiem. Savukārt COPA/COGECA ir izstrādājusi savu dokumentu kā komentāru kopumu attiecībā uz šo regulas priekšlikumu, jo organizācija nevar apstiprināt dokumentu tā pašreizējā redakcijā. EK ir nosūtījusi COPA/COGECA komentārus citām ieinteresētajām pusēm, lai varētu panākt kompromisu. Lielākās diskusijas starp dažādu valstu lauksaimniekiem izraisīja jautājums, vai lauksaimniekam piedalīšanās pārtikas ķēdē noteikt par obligātu vai brīvprātīgu. Piemēram, Spānijas, kur 90% lauksaimniecības produktu tiek realizēti tiešā tirdzniecībā, organizācijas uzskata, ka piedalīšanās pārtikas ķēdēs ir jānosaka kā obligāta. Tāds ir arī Itālijas viedoklis. Savukārt Vācija un Dānija atbalsta brīvprātības principu. Nākamajā Prezidija sanāksmē, kas notiks 29. un 30. novembrī, paredzēta balsošana par COPA/COGECA pozīciju attiecībā uz šo dokumentu. Savukārt 5. decembrī par šo jautājumu Briselē notiks augsta līmeņa forums, kur COPA/COGECA pārstāvēs tās ģenerālsekretārs Pekka Pesonens.

Plānots, ka regulas priekšlikums līdz gada beigām tiks pārtulkots visās 27 ES dalībvalstu valodās un būs mēnesis laika, lai precizētu, vai visām dalībvalstīm ir vienāda sapratne par definīcijām.

(Informācijai: 22. oktobrī notikušajā ES lauksaimniecības ministru padomē Luksemburgā izskanēja dažādi viedokļi, bet lauksaimniecības komisārs D. Čološs atzīmēja, ka nosacījums kā obligāts ir jānosaka dalībvalsts līmenī, bet kā brīvprātīgs attiecībā uz katru atsevišķu lauksaimnieku).

☑Lini un kaņepes

11. un 12. oktobrī notika darba grupa par liniem un kaņepēm. Latviju tajā pārstāvēja Tālis Laizāns. Darba grupā tika izvērtēta šī gada ražošanas apjoma dinamika un tirgus attīstība.

Linu sējumu platības 2012. gadā visā ES kopā sasniedza ap 83 000 ha, kopā plānots iegūt vismaz 130 000 tonnu linu šķiedras. Tādējādi vidējā garās šķiedras ieguve ir 1,5 tonnas no hektāra. Joprojām lielākais linu šķiedras iepircējs ir Ķīna, iegādājoties 80% no visas ES saražotās šķiedras. Vidējā garās šķiedras iepirkuma cena 2012. gada jūlijā bija 1500 eiro par tonnu. Beļģijas un Nīderlandes lauksaimnieki diskutēja par iespējamo papildu atbalsta piešķiršanu linu audzētājiem, tajā pašā laikā šajās valstīs trūkst zemes platību, lai palielinātu linu sējumus.

Kaņepju sējumi 2012. gadā Eiropā ir palielinājušies, sasniedzot ap 14 000 ha (2011. gadā – 8000 ha). Vidējā plānotā šķiedras ieguve ir 2,2 tonnas no hektāra. Tomēr ES atbildīgās institūcijas prognozē, ka 2012.–2013. gada sezonā pārstrādes rūpniecām trūks kaņepju stiebriņu. Pašlaik vidējā kaņepju

šķiedras cena, salīdzinot ar 2011. gadu, ir pieaugusi par 15% un nav zemāka par 450 EUR/t. Kaņepju riekstiņu cena vidēji ir ap 1000 EUR/t, spaļu cena atkarībā no kvalitātes 150–300 EUR/t.

Darba grupas dalībnieki izskatīja dokumentu, kas tapis, sadarbojoties Eiropas Industriālo kaņepju asociācijai un Eiropas linu audzētāju pārstāvjiem, dokuments tika iesniegts EK. Darba grupa noteica tos darbības virzienus, kuri EK ir jāakcentē 2014.–2020. gada plānošanas perioda dokumentos, lai sekmētu kaņepju un linu sektora ilgtspējīgu attīstību.

Darba grupas pārstāvji izvirza prasības EK, lai pašreiz izskatāmā Kopējās lauksaimniecības politikas reforma paredzētu šādus aspektus:

- kaņepju un linu audzēšana tiktu atzīta par lauksaimniecību, kas attiecināma kā ekoloģisko fokusu veicinoša saistībā ar ieguvumiem apkārtējai videi, ko nosaka augu aizsardzības līdzekļu nelietošana;
- var piekrist ekoloģiskas nozīmes platību izveidošanai 7% apjomā un to saglabāšanai, ja šīs platības tiek atvēlētas tādu kultūraugu ražošanai, kas uzlabo augsni un sniedz ieguldījumu ekoloģiskās situācijas uzlabošanā, līdz ar to arī augstvērtīga aramzeme netiktu izslēgta no ražošanas, kā arī šāds pasākums lauksaimniekam dotu iespēju nezaudēt ienākumus;
- kaņepju un linu audzētājiem jāgūst tiešs labums kā sektoram, kas svarīgs tā ekonomisko, sociālo un dabas aizsardzības aspektu dēļ, kā arī ņemot vērā tā labvēlīgo ietekmi uz bioloģisko daudzveidību, sabiedrības veselību (produkti nesatur gaistošas organiskas vielas) un dabisko šķiedraugu izmantošanu kā alternatīvu cīņā par fosilo energoresursu patēriņa samazināšanu;
- kaņepju un linu pārstrādē iesaistītajiem ir jāsaņem atbalsts par privāto uzglabāšanu, lai izlīdzinātu nevienmērīgo piedāvājumu un pieprasījumu, kas īpaši aktuāls ir jaunattīstības tirgos.

Darba grupa ir izstrādājusi savu pozīciju arī saistībā ar Eiropas Parlamenta deputātu ziņojumiem par EK regulu priekšlikumiem attiecībā uz tiešajiem maksājumiem un kopējo tirgus organizāciju jautājumos, kas attiecas uz līnēm un kaņepēm.

Eksperta būtiskākais secinājums – Latvijā jāprecizē linu un kaņepju audzēšanas, pārstrādes un produkcijas tirdzniecības apjomu statistika. Tāpat arī ir jāatzīmē biedrības „Latvijas Industriālo kaņepju asociācija” sadarbībā ar Eiropas Industriālo kaņepju asociāciju veiktie pasākumi sektora attīstīšanā Latvijā un Eiropas Savienībā. Tajā pašā laikā jāpanāk lielāks atbalsts pētniekiem, lai sekmētu vietējo kaņepju šķirņu izveidi, izstrādātu ieteikumus par Latvijai piemērotām audzēšanas tehnoloģijām.

Informācija sagatavota, balstoties uz ekspertu iesniegtajām atskaitēm.

Sagatavots ES Lauksaimniecības un lauku attīstības lietu birojā

Plašāk ar COPA/COGECA darba grupu ekspertu aktivitātēm iespējams iepazīties Valsts Lauku tīkla mājaslapā http://www.laukutikls.lv/copa_cogeca. Piedalīšanās pasākumos organizēta VLT aktivitātes “Nozaru ekspertu ziņojumi” ietvaros.

* Uzziņai. COPA ir Eiropas līmeņa profesionālo lauksaimnieku organizāciju komiteja, kas pārstāv lauksaimniekus ES un starptautiskās institūcijās. COPA ir dibināta 1958. gadā. COGECA ir Eiropas līmeņa lauksaimniecības kooperācijas komiteja, kas pārstāv kooperatīvu intereses ES un starptautiskās institūcijās. COGECA ir dibināta 1959. gadā. COPA un COGECA 1962. gadā apvienoja birojus un kopīgi pārstāv Eiropas lauksaimnieku un kooperatīvu intereses.

SIA “LATVIJAS LAUKU KONSULTĀCIJU UN IZGLĪTĪBAS CENTRS” PIEDĀVĀ

Tiešsaistes semināri – nākotnes perspektīva pieejamākai izglītībai laukos

Lauku bibliotēka bieži ir tā vieta, kur daļa lauksaimnieku nāk iepazīties ar jaunākajiem preses izdevumiem un grāmatām, kā arī ielūkoties internetā, lai iegūtu informāciju par dažādiem aktuāliem saimniekošanas jautājumiem. Nereti bibliotekāram, ko laukos uzskatīta par informācijas tehnoloģiju pārzinātāju un zinošu cilvēku visās nozarēs, tiek uzdoti dažādi jautājumi par tik specifiskām ar lauksaimniecību saistītām lietām, ka ne vienmēr tam ir pietiekami daudz zināšanu vai prasmju, lai rastu risinājumu. Tādēļ, apzinoties šīs problēmas aktualitāti, Pļaviņu novada Klintaines pagasta bibliotēka un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” (LLKC), bija sagatavojuši projektu „Roku rokā: lauksaimnieku e-iekļaušanās veicināšana lauku publiskajās bibliotēkās” iesniegšanai starptautiskās bezpeļņas organizācijas EIFL

(*Electronic Information for Libraries*) Publisko bibliotēku inovāciju programmā. Projekts tika apstiprināts, un tā īstenošana uzsākta šī gada pavasarī.

Projekta ietvaros tika plānots organizēt vebināru ciklu jeb tiešsaistes seminārus par jautājumiem, ar kuriem mazi un vidējie lauksaimnieki bieži vēršas lauku bibliotēkās. Profesionāla un kompetenta vebināru satura nodrošināšanai, vebināru izstrādei un tehniskajam nodrošinājumam tika piesaistīts projekta galvenais partneris – LLKC Tālākizglītības nodaļa. Kopumā tika noorganizēti astoņi tiešsaistes semināri par lauksaimniekiem aktuāliem tematiem – Eiropas Savienības atbalstu lauku saimniecībās un mežu nozarē 2012. gadā, grāmatvedības aktualitātēm, ražas uzglabāšanas nosacījumiem

The screenshot shows the website interface for LLKC. At the top, there is a navigation menu with links: LLKC, Apmācību kursi un starptautiskie braucieni, E-apmācības, Tiešsaistes semināri, Mūžizglītība, Prakses vietu atzišana, and Kontakti. Below the menu is a banner image of a field with the text 'TĀLĀKIZGLĪTĪBAS NODAĻA'. The main content area is titled 'Tiešsaistes semināri' and features a section for 'SIA Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs' and 'LLKC TV'. It announces an upcoming seminar on 09.11.2012 at 11:00 with the topic '„Esi informēts un ražo laukos”'. There is also a section for 'Tiešraide' with a link to the conference page and a 'Iepriekšējo tiešsaistes semināru ieraksti' section.

ziemas periodā, bioloģiskās lauksaimniecības jautājumiem un augļu dārzu kopšanu rudenī. Vebināri tika translēti tiešraidē, tos bija iespējams vērot gan bibliotēkās, kur tie tika rādīti uz lielā ekrāna, gan darba vietās, gan mājās. Tiešsaistes semināru ieraksti ir pieejami arī šobrīd mājaslapā www.llkc.lv/tin sadaļā *Tiešsaistes semināri*. Lauku saimnieki atzinīgi novērtē šādu izdevību iegūt zināšanas – tā ir iespēja satikties ar domubiedriem, ietaupīt laiku un naudu, jo nav tālu jādodas uz semināra norises vietu, kā arī iespēja saņemt no lektora tūlītēju atbildi uz interesējošu jautājumu. Projekts ir noslēdzies, un visi tajā iesaistītie partneri un lauksaimnieki ir apmierināti, jo projekta mērķi – izglītēt zemniekus par viņus interesējošām lietām pēc iespējas tuvāk dzīvesvietai – ir izdevies īstenot.

LLKC Tālākizglītības nodaļa turpina iesākto darbu pie tiešsaistes semināru nodrošināšanas. Arī turpmāk visiem interesentiem Valsts Lauku tīkla pasākumu ietvaros būs iespējams tiešraidē un pēc tam arī ierakstā vērot dažādus seminārus un konferences par lauksaimniekiem aktuālām un viņus interesējošām tēmām. Nesen ir nodrošināta atbilstoša tehnika, kas ļauj translēt pasākumus

tiešraidē no jebkuras semināra norises vietas, ja vien ir interneta pieslēgums, kā arī nodrošināt kvalitatīvu attēla un skaņas kvalitāti.

Tuvākie pasākumi, kas tiks translēti tiešraidē, ir Valsts Lauku tīkla organizētās reģionālās konferences ar Zemkopības ministrijas detalizētu informāciju par nākamo plānošanas periodu 2013.–2020. gadā. Konferences tiešraides režīmā un vēlāk ieraksta formā varēs redzēt gan Valsts Lauku tīkla mājaslapā www.laukutikls.lv, gan SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” mājaslapā www.llkc.lv. Konferences tiek organizētas 26. oktobrī, 2. novembrī, 9. novembrī un 29. novembrī. Aicinām interesentus, kas šajā laikā nevar piedalīties klātienē, izmantot iespēju vērot konferences tiešsaistes režīmā!

Arī nākamajā gadā plānojam attīstīt tiešsaistes seminārus un piedāvāt lauksaimniekiem dažādas saistošas tēmas ar kvalificētu lektoru piedalīšanos. **LL**

Sagatavots LLKC Tālākizglītības nodaļā

GRĀMATVEDĪBA UN NODOKĻI

Ziņas par darba ņēmējiem – jauni kodi uzņēmumu līguma gadījumā

2012. gada 11. oktobrī “Latvijas Vēstnesī” publicēti grozījumi MK 07.09.2010. noteikumos Nr. 827 „Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veicēju reģistrāciju un ziņojumiem par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām un iedzīvotāju ienākuma nodokli”. Grozījumi stājās spēkā šī gada 12. oktobrī. Grozījumi maina pārskata „Ziņas par darba ņēmējiem”

iesniegšanas termiņus. Turpmāk ziņas ir iesniedzamas šādos termiņos:

- 1) par personām, kuras uzsāk darbu, – ne vēlāk kā vienu dienu, pirms persona uzsāk darbu, ja ziņas tiek sniegtas papīra formā, vai **ne vēlāk kā vienu stundu, pirms persona uzsāk darbu**, ja ziņas tiek sniegtas elektroniski elektroniskajā deklarēšanas sistēmā;

2) par darbaņēmējiem, kuri mainījuši vai zaudējuši darbaņēmēja statusu (tai skaitā, par darbaņēmējiem, kuriem ir **piešķirts vai beidzies bērna kopšanas atvaļinājums vai atvaļinājums bez darba algas saglabāšanas**), – ne vēlāk kā **triju darbdienu laikā pēc statusa maiņas vai zaudēšanas**.

Ja ar fizisko personu ir noslēgts uzņēmuma līgums un šī fiziskā persona nav reģistrēta kā saimnieciskās darbības veicējs, tad darba devējam ir pienākums iesniegt ziņas par darbaņēmējiem, norādot šādus ziņu kodus un informāciju:

1) uzņēmuma līguma noslēgšanas dienā, iesniedzot ziņas par darbaņēmēja statusa iegūšanu (11., 12. vai 13. ziņu kodu) un norādot ziņu kodu 81 (tātad par personu, ar kuru tiek noslēgts uzņēmumu līgums,

Ziņās par darbaņēmējiem ir jānorāda divi ieraksti);

2) uzņēmuma līguma izbeigšanas dienā, iesniedzot ziņu kodu 82. Ja persona zaudē arī darbaņēmēja statusu, tad norāda arī attiecīgu darbaņēmēja statusa zaudēšanas kodu.

Par personām, kuras strādā uz uzņēmuma līguma pamata un uzņēmuma līgums jau bija noslēgts grozījumu spēkā stāšanās brīdī, darba devējam līdz 2012. gada 12. novembrim bija jāiesniedz Valsts ieņēmumu dienestā ziņas, norādot darbaņēmēja vārdu, uzvārdu, personas kodu, uzņēmuma līguma noslēgšanas datumu un ziņu kodu 81. **LL**

Sagatavoja LLKC Grāmatvedības un finansu nodaļas vadītāja **Linda Puriņa**

KONTAKTINFORMĀCIJA

SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” reģionālās nodaļas

Nodaļa	Adrese	Tālrunis
Aizkraukle	Lāčplēša iela 2a, Aizkraukle, LV-5101	65122561
Alūksne	Dārza iela 11, Alūksne, LV-4301	64307012
Balvi	Brīvības iela 46a, Balvi, LV-4501	64522858
Bauska	Uzvaras iela 1, Bauska, LV-3901	63927211
Cēsis	Dārza iela 12, Priekuļu pag., Priekuļu nov., LV-4126	64130022
Daugavpils	Sēlijas iela 25, Daugavpils, LV-5415	65440985
Dobeles	Tirgus laukums 2a, Dobeles, LV-3701	63721218
Gulbene	Ozolu iela 1, Gulbene, LV-4401	64471367
Jelgava	Dobeles iela 41a, Jelgava, LV-3001	63050555; 63011579
Jēkabpils	Bebri iela 108, Jēkabpils, LV-5201	65207070
Krāslava	Skolas iela 9, Krāslava, LV-5601	65681104; 65681105
Kuldīga	Pilsētas laukums 4-106, Kuldīga, LV-3301	63323519 ; 63323449
Liepāja	Bāriņu iela 15, Liepāja, LV-3401	63481216
Limbaži	Jūras iela 58, Limbaži, LV-4001	64023770; 64023774
Ludza	Raiņa iela 16 (23. kab.), Ludza, LV-5701	65707200
Madona	Poruka iela 2, Madona, LV-4801	64807465
Ogre	Skolas iela 19a, Ogre, LV-5001	65022792
Preiļi	Raiņa bulv. 21b, Preiļi, LV-5301	65381263, 65381262
Rēzekne	Dārzu iela 7a, Rēzekne, LV-4601	64625254
Saldus	Jelgavas iela 6, Saldus, LV-3801	63822480
Pierīga (Sigulda)	Dārza iela 2a, Sigulda, LV-2150	67973470
Talsi	Kr. Valdemāra 21a, Talsi, LV-3201	63291906
Tukums	Ed. Veidenbauma 9, Tukums, LV-3101	63123452
Valka	Rīgas iela 13, Valka, LV-4701	64725957; 64725958
Valmiera	Mūrmuižas iela 9, Valmiera, LV-4201	64207459
Ventspils	Tirgus iela 7, Ventspils, LV-3601	63662721

LAUKU LAPA TAVĀ E-PASTĀ

Piedāvājam iespēju saņemt informatīvos izdevumus “Lauku Lapa” un “Zivju Lapa” Jūsu e-pasta kastītē!

Lai pieteiktos izdevuma elektroniskai saņemšanai, sūtiet pieteikumu uz e-pastu: lauku.lapa@llkc.lv. Uz šo e-pastu varat sūtīt arī ieteikumus, kā mēs varētu pilnveidot “Lauku Lapu” un “Zivju Lapu”.

Pieteikumā jānorāda:

Vārds, Uzvārds; Iestādes nosaukums, kuru pārstāvat; E-pasta adresi, uz kuru vēlaties saņemt izdevumu.

SAGATAVOTS

SIA “Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”

Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag.,
 Ozolnieku nov., LV-3018
 tālr.: 63050220

Izdevumā M. Sirvides, I. Skudras foto un foto no LLKC arhīva

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ
 EIROPAS SAVIENĪBA

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
 EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

